

Шевчук Н.С., аспірант
Проданчук М.А., д.е.н., доцент,
провідний науковий співробітник відділу
методології обліку та аудиту
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ: СТІЙКИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Впровадження в Україні ідей сталого розвитку, розбудова постіндустріальної економіки, з подальшою інтеграцією у глобальний економічний простір, передбачає глибоке і структурне реформування, зокрема інституту бухгалтерського обліку, як важливого інформаційного засобу управління. Відповідно, з'являється необхідність пошуку організаційно та методологічно нових облікових форматів, нових підходів до організації обліку в цілому. Вимогою часу виступає інтегрована звітність, яка об'єднує воедино фінансову і управлінську звітність з метою ефективного менеджменту.

Система звітності є ключовим інструментом управління, основа прогнозування діяльності підприємства, підґрунтя для стратегічного розвитку. Саме інтегрована звітність здатна надавати повну, неупереджену та достовірну інформацію про фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний капітал.

Новий етап розвитку бухгалтерського обліку, звітності пов'язаний з реалізацією принципів сталого розвитку, якій трактується як модель суспільного розвитку, що передбачає інтегрований підхід до трьох складових підсистем: економічної, соціальної та екологічної.

Сталий розвиток передбачає розуміння потреб необхідних для існування найбільш вразливих верств населення та обмежень, які залежні від технологій виробництва, організації суспільства, що накладаються на здатність нашої цивілізації задовольняти сучасні і майбутні потреби людства.

В свою чергу інтеграція Європейського союзу сприяла виникненню задуму про об'єднання різних систем бухгалтерського обліку, суть якого полягає в тому, що в кожній країні може існувати своя модель обліку, звітності та своя система стандартів, яку регулюють, але за умови, що ці стандарти не суперечать аналогічним стандартам держав-членів Євросоюзу. Стандарти всіх держав що входять до Євросоюзу повинні перебувати у відносній гармонії один з одним.

Інтегрована звітність це не доповнення до фінансової звітності, а об'єднання фінансової і нефінансової звітності, метою якої є закріплення її на законодавчому рівні, що дозволить їй перейти зі статусу управлінської новації в статус нової облікової моделі.

За умов інтеграції України у світовий економічний простір, існуюча система звітності вже неспроможна відобразити всі ключові аспекти діяльності підприємства, чинники, що сприяють створенню вартості, стійкому розвитку. Накопичені проблеми в області складання звітності призвели до прийняття нової концепції складання корпоративної звітності, яка відображає всі ключові аспекти діяльності підприємств як в фінансових, так і нефінансових показниках.

За два десятиліття незалежності проведено колосальний обсяг робіт щодо формування нормативної бази (Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку), законодавчого закріплення принципів ведення обліку, методичного забезпечення (методичні вказівки, інструкції) міжнародного співробітництва, підготовки спеціалістів з бухгалтерського обліку.

Проте, досягнуті результати реформування бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні не встигають за змінами соціально-економічних процесів сучасного світу, які розпочалися з поширенням глобалізації практично на всі сфери життєдіяльності суспільства, з взаємозалежності економік різних країн через взаємні інвестиції, з розвитком поняття соціально відповідального інвестування, екологічними проблемами, дефіцитом ресурсів, зростанням населення, зростанням політичної активності де технології відіграють ключову роль в просуванні деяких з цих змін.

Ми погоджуємось з думкою проф. Й.Я. Даньківа, що сучасні підходи до модернізації фінансової звітності в межах розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів, підтверджують тенденції відставання теоретичних напрацювань від потреб практики у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.

Слід відмітити, що для забезпечення відповідального управління обмеженими ресурсами підприємства інформації фінансової звітності недостатньо, а звітність нефінансового характеру більше не підходить для виконання інформаційної функції, так як на сьогодні відсутні чіткі нормативно закріплені загальноприйняті рекомендації щодо ведення обліку і складання нефінансової звітності. Як відмічають Р. Екклза та Дж. Серафейма фінансові звіти формуються за стандартами бухгалтерського обліку, в той час як звіти сталого розвитку не часто, але дотримуються добровільних стандартів звітності, що створені GRI.

Погоджуємся з поглядами М. Проданчука «Моделі управління бізнесом провідних світових компаній вже давно ґрунтуються на гармонізації фінансових і нефінансових показників, що є передумовою для переходу до наступного етапу – створення нового продукту інтегрованої (корпоративної) звітності компаній» [З с.159], тобто інтегрована звітність на майбутнє має вирішити завдання, пов'язані з виникненням нових методів управління, що дасть змогу об'єктивно оцінити ефективність та якість управління бізнесом, де фінансові і нефінансові показники інтегруються у новий формат звіту.

Широкі впровадження нової, інтегрованої звітності в підприємствах України сприятиме створенню іміджу цих підприємств, прискоренню їхнього економічного розвитку, формуванню результативного конкуренто спроможного інноваційного виробництва, адже результати діяльності висвітлені у звітності наддадуть можливість пролити більше світла на існуючі структури підприємства, проблеми виробничого, економічного, соціального характеру, змодельовати і спрогнозувати майбутнє становище підприємства.

Список використаної літератури:

1. Eccles R. G., Serafeim G. *Corporate and Integrated Reporting: A Functional Perspective*. URL: <https://hbswk.hbs.edu/item/corporate-and-integrated-reporting-a-functional-perspective>
2. Жук В. М. *Інтегрована звітність: ретроспектива і перспектива в Україні. Облік і фінанси. №1(83) 2019. С. 20-27*
3. Проданчук М.А. *Інтегрована звітність – інструмент управління підприємством. Науково практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит» № 2. 2014. С.24-31.*
4. Пушкар М.С. *Сучасні проблеми обліку: монографія. Тернопіль: THEU, 2010. 268 с.*